

OZZY

OZZY

Roman

Ibrahim Selman

Schrijver: Ibrahim Selman

ISBN:9789465019918

© 2024 Ibrahim Selman

Voor Samira, die op een koude winterdag meer dan vijftig jaar geleden in mijn leven verscheen, nog steeds straalt en zal blijven stralen totdat de natuurwet er een einde aan maakt.

Het laatste uur

Het verdriet teistert je binnenste, diep en intens. Met dat gevoel kijk je naar Ozzy die kalm in zijn mand ligt. Je tilt hem op samen met de rode baddoek waarop hij ligt. Je loopt naar de uitgang en vóór je de deur opent, kijk je naar links waar de grote spiegel hangt. Je vraagt je af of dit de allerlaatste keer wordt dat je samen met Ozzy in je arm in de spiegel kijkt? Je pakt jouw iPhone, met je rechterhand, uit je broekzak en neemt een foto. Ozzy kijkt niet in de spiegel. Zijn halfdichte gitzwarte ogen staren naar de grond.

‘Wat ben je aan het doen?’, hoor je je vrouw achter je roepen.

‘De allerlaatste foto met Ozzy en de rode baddoek maken. Wil je met ons op de foto?’

‘Nee’, zegt je vrouw, bijna boos.

‘Waarom niet? Je laatste kans.’

‘Laten we gaan, anders komen we te laat.’

‘Oké, doe de deur maar op slot.’

Je stopt je iPhone terug in je broekzak en loopt naar buiten. Je auto staat voor de deur geparkeerd en je blijft even daar staan wachten tot je vrouw de huisdeur op slot doet zodat je haar Ozzy kunt overhandigen. Ze blijft bij de deur staan nadenken.

‘Ben je iets vergeten?’

‘Nee.’

Ze draait zich om en kijkt naar je. Haar gezicht straalt verdriet en woede uit.

‘Het is inderdaad beter dat je niet zo op de foto stond.’

‘Hou op en laten we gaan.’

Ze neemt Ozzy en de rode baddoek van je over.

‘Ozzy gaat zo meteen dood en je maakt vrolijk een foto.’

Je zucht en loopt naar de voordeur van je auto en stapt achter het stuur. Je vrouw zit op de bijrijdersstoel, spreidt eerst de rode baddoek op haar schoot, zet Ozzy erop, doet haar gordel om en kijkt de andere kant op, uit het raam.

Het is niet de eerste keer dat je Ozzy naar de dierenkliniek rijdt. Bijna twee jaar geleden werd hij ziek en toen bleek dat hij een hartlekkage had.

‘Dat is normaal,’ zei de dierenarts toen. ‘Als een hond tien jaar wordt, is hij stokoud en krijgt hij verschillende ziektes,’ voegde de vrouwelijke dierenarts eraan toe. Sindsdien breng je Ozzy er regelmatig heen. Ozzy kent het laatste stukje van de rit en wanneer je in de buurt parkeert begint hij zenuwachtig te worden. Ozzy heeft traumatische ervaringen overgehouden, in die kliniek. Elke zes maanden moesten zijn nagels geknipt worden. Zijn nagels groeiden scheef, diep in zijn vlees. Elke keer behandelde de dierenarts Ozzy zelf, maar ruim twee jaar geleden werd hij een keer behandeld door de assistente en die had een zenuw geraakt. Ozzy raakte “half verlamd”. De dierenarts erkende dat het de fout van haar assistente was, prikte hem als genoegdoening een aantal maanden gratis en behandelde daarna Ozzy’s scheefgroeiende nagels zelf. Ozzy genas van die halve verlamming, maar zijn hartlekkage bleef hem teisteren. Hij moest elke dag twee keer tabletten slikken.

Door dit voorval haatte Ozzy de dierenkliniek en elke keer verzette hij zich maar hij was niet bij machte te verhinderen dat hij naar binnen werd gebracht.

Je weet dat deze rit voor Ozzy een dodenrit gaat worden. Ozzy’s dodenrit. Je wilt niet in die termen denken: “Dodenrit” is macaber maar je kunt er niet

omheen. Sterker nog, je brengt Ozzy naar zijn einde. Dat je je machteloos voelt, dat je verdrietig bent doet er niet toe. Niemand zal zich iets aantrekken van de tranen die een weg willen bewandelen naar je ogen.

Je wilt je machteloosheid uitschreeuwen, maar je wilt Ozzy niet laten schrikken. Hij zou niet begrijpen dat jouw benarde toestand door hem komt. Je vrouw kijkt voor zich uit en aait het hondje ritmisch.

Ozzy vond het altijd fijn in de auto. Als het mooi weer was deed je het raam open, Ozzy stak dan zijn kop eruit en genoot.

Dat deed jij ook toen je klein was wanneer je met je vader op reis ging.

Ozzy ligt nu op de schoot van je vrouw en kan niet naar buiten kijken. Hij lijkt verzonken te zijn in zijn gedachten.

Het woord ‘Ozzy’, ontsnapt zacht uit je mond. Ozzy draait zijn kop naar je. Je ziet even zijn gitzwarte ogen.

‘Zou hij het weten?’ vraag je jezelf af ‘Dat we hem de dood in gaan helpen?’ Je draait je hoofd naar de weg, om de pijn en het verdriet in zijn mooie ogen niet te zien.

Je twijfelt even of jullie het besluit niet te snel hebben genomen. ‘Ozzy ziet er niet ziek uit’, wil je jezelf overtuigen, maar je durft die gedachte niet met je vrouw te delen. Waarschijnlijk denkt ze hetzelfde.

Op dat moment breekt je vrouw de stilte en vraagt of jullie het besluit niet te snel hebben genomen. Je zucht diep en kijkt strak voor je uit. De stilte, de zwaarbeladen stilte, heerst weer. Je hoort haar zachtjes huilen. Je kunt niet tegen haar gehuil, zeker als ze zacht, bijna geluidloos, huilt.

De beelden van de afgelopen dagen dringen zich op. Je ziet hoe Ozzy er de laatste drie dagen aan toe was. Ozzy kon de drempel van het huis niet meer over komen. Hij kon nauwelijks lopen en hij deed zijn grote behoefte in zijn

mandje, iets wat hij nooit deed. Hij gaf over, at en dronk niet en uiteindelijk poepte hij bloed, puur bloed.

De strijd binnen in je tussen verstand en emotie is heftig en je weet dat je soms iets móét doen wat je absoluut niét wilt.

‘Lief, vandaag is de vierde dag dat hij doodziek is. We hebben niet overhaast gehandeld en we hebben de dierenarts geraadpleegd.’

‘Maar hij ziet er nu niet ziek uit.’

‘Nu even niet, nee. Misschien heeft hij een opleving, omdat hij met ons in de auto zit.’

‘Ja, hij vond het altijd fijn met ons in de auto. Sinds jij deze auto hebt gekocht mocht hij niet meer mee.’

‘Ja, klopt. Omdat het hele interieur van de vorige auto onder zijn haren zat. Geen stofzuiger kon die haren opzuigen. Nog steeds liggen zijn haren overal in deze auto, in onze kleren en overal thuis. Ik haat zijn haren.’

‘Rustig aan, niet boos worden. Hij voelt het. Vandaag is zijn laatste dag bij ons, eigenlijk zijn laatste minuten.’

‘Sorry Ozzy, je bent lief. Ik ben echt niet boos op je en ik wilde jou echt overal in de auto mee naartoe nemen, maar jouw haren zijn echt een ramp.’

‘Wil je nu dat Ozzy zich gaat excuseren voor zijn haaruitval?’

‘In onze cultuur, wanneer iemand op het sterfbed ligt, vraagt hij aan de familie en vrienden om zijn zonden te vergeven. Ja, Ozzy, misschien moet je dat ook doen, ouwe. Zeg “sorry voor mijn haaruitval”.’

Je vrouw tilt hem even op en drukt een kus op zijn kop.

‘Papa maakt een grapje, Ozzy. Je kent papa toch?’

‘Sorry lieve Ozzy, je bent de mooiste en braafste hond van de hele wereld. Ik heb diep verdriet dat je ons gaat verlaten. Liever tussen je verdwaalde haren zwemmen, dan je dood zien gaan.’

‘Hé, rustig aan. Niet zo emotioneel, hij voelt het.’

‘Hij mag weten dat we zielsveel van hem houden en hem zullen missen.’

‘Dat is waar Ozzy, opa houdt van je.’

‘Hé, hé, ik ben zijn opa niet. Je mag me vadertje of papa noemen maar geen opa.’

‘Ozzy, papa houdt van je.’

Er valt weer een stilte en je vrouw blijft Ozzy aaien en dan zegt ze:

‘Ozzy, als je nu op je poten gaat staan, dan brengen we je terug naar huis.

Dan stellen we het prikje uit.’

‘Sta op Ozzy, als je kunt. Doe het!’

Ozzy houdt zijn kop op zijn voorpoten en sluit zijn ogen.

‘De laatste jaren was hij vaak boos op ons, omdat we hem niet meenamen als we met auto gingen. Hij keek naar ons, door het raam bij de deur, en hoopte dat we hem meenamen. Maar wanneer we naar hem zwaaiden draaide hij zich om. Hij wilde laten zien dat hij bij ons hoorde, ook in de auto.’

‘Nu verhef jij je stem. Ozzy vindt het ook niet fijn als we ruzie maken.’

‘Ja, hij is een gevoelige hond, een mens-hond.’

‘Ja, de kinderen van de buurt waren dol op hem. Altijd wilden ze hem aaien.’

Je vrouw tilt Ozzy op en drukt hem tegen haar borst.

‘Moeten we niet een dagje wachten?’ zegt je vrouw bijna smekend.

‘Waarmee?’

‘Met de prik.’

‘We moeten onze hersenen gebruiken. Elke dag meer is een extra marteling voor hem. Hij moet uit zijn lijden verlost worden.’

Het wordt stil.

‘Dan ga jij weer een nacht naast hem liggen, weer een slapeloze nacht. Als je overdag kon slapen was het oké, maar je kunt overdag niet slapen.’

Ineens lach je hartelijk. Je vrouw kijkt naar je en ze begrijpt niet waarom je lacht.

‘Wil je weten waarom ik lach?’

‘Nee.’

‘Ik dacht aan die twee Egyptische komieken, die we in de jaren zeventig in Bagdad op TV zagen.’

‘Ik weet niet waar je het over hebt.’

‘Die mop, Zaazoo mop? Die heb ik je vaak verteld.’

‘Is dit een goed moment om een mop te vertellen?’

‘Door jouw slaapgebrek dacht ik aan die mop.’

‘Ik kan me geen mop herinneren.’

‘De ene komiek zegt: “Zaazoo, ik kan ‘s nachts niet slapen.” De andere vraagt: “Schat, waarom niet?” De eerste antwoordt: “Omdat ik de hele dag slaap.” Grappig hé?’

‘Het is flauw en plat. Even serieus. Ik weet niet of we Ozzy nu moeten in laten slapen?’

‘Hou alsjeblieft op. Wat deed hij daarnet, vlak voor we vertrokken?’

‘Wanneer?’

‘Een half uur geleden, toen we hem, voor de laatste keer uitlieten.’

‘Het was een soort rode diarree.’

‘Het was puur bloed. Ozzy is op.’

‘Ik weet het niet.’

‘Niet huilen, a.u.b. We moeten sterk zijn. Hé Ozzy, zeg eens wat. We gaan je uit je leed verlossen.’

Ozzy heft even zijn kop, kijkt naar je en legt hem weer op zijn voorpootjes neer.

‘Zie je wel, hij is normaal. Hij begrijpt alles. Laten we terugrijden.’

‘Het lijkt alsof hij zijn schouders ophaalt, zo begrijp ik hem.

Je vrouw zucht en huilt zacht.

Je ziet in een flits Ozzy, gewikkeld in zijn rode baddoek, in een graf verdwijnen. Je zucht en denkt: ‘Dan zal de rode baddoek mij na bijna veertig jaar voorgoed verlaten.’

Het CV van de Rode lijkwade

De rode baddoek heeft een bizar leven achter de rug. Hij is in de zomer van 1985 gekocht, door Marjan. Marjan was de toneel-productiedame en vormgever van je solovoorstelling. Zij had linkse progressieve gedachten en wilde dat je de rode baddoek als een essentieel attribuut in je solovoorstelling gebruikte. Dat heb je gedaan, twee seizoenen lang. Die voorstelling werd opgemerkt door een tv-producer die eveneens links-progressieve gedachten had. Hij wilde het stuk, dat ruim vijf kwartier duurde, voor de televisie registreren en uitzenden. In die tijd waren er nog maar twee zenders: NL1 en NL2. Er werd toen wel gewerkt aan NL3, die in 1988 van start ging. De omroep had geen lange zendtijd en het stuk moest gehalveerd uitgezonden worden. Daar had je een dubbel gevoel over, maar het was ‘take it or leave it’. Je hebt samen met de tv-regisseur, die gespecialiseerd was in solovoorstellingen, keuzes gemaakt. Hij was zeer meegaand en de opnames werden in één dag in een theater in Zaltbommel opgenomen. Uiteindelijk was het een soort korte registratie geworden die werd uitgezonden begin mei 1988. Je herinnerde je de woorden van de tv-producer die zei: ‘Jouw solo is de eerste solovoorstelling die op de nieuwe publieke-omroep-zender NL3 zal worden uitgezonden. Dat is historisch te noemen. Wie weet, misschien is dit het begin van een media-revolutie.’

De media-revolutie begon zeker in dat jaar aan de deur te kloppen, maar niet door jouw solovoorstelling. Een jaar later kwam RTL-Véronique, als commerciële tv-zender, de Nederlandse huizen binnen.

De rode baddoek, waar Ozzy mee omwikkeld is, is dus niet zomaar een baddoek. Deze zal voortleven in de tv-archieven van de Nederlandse tv, voor

altijd.

Je krijgt even het idee om de tv-producer of de omroep op te zoeken, of ze eventueel aandacht willen besteden aan jouw historische rode baddoek die op het punt staat met een hond begraven te worden. Je wuift die gedachten weg, en de scene waarin de rode baddoek een hoofdrol kreeg verschijnt helder voor je geest. De rode baddoek zal voor altijd verbonden zijn aan je moeder. Je moeder droeg nooit in haar leven iets roods, waarschijnlijk als een stil protest tegen het communisme van haar broer en jouw vader. Je hebt de doek in de voorstelling gebruikt op aanwijzingen van de theaterregisseur, die ook linkse ideeën had. Eigenlijk was hij een communist en wilde dat je de rode baddoek zodanig gebruikte, dat hij de vorm kreeg van de proletariaat-revolutie van Lenin.

Het kwam goed van pas. Het was teatraal maar wel functioneel, want het verbeeldde het verhaal van de deportatie van je volk naar de woestijn. In ieder geval de rode kleur was opvallend in de scenes, op het toneel en op de TV.

Na twee seizoenen in theaters spelen en na de tv-opnames kreeg je de rode baddoek door Marjan aangeboden: ‘Zorg maar goed voor deze mooie rode doek. Jullie waren gewaagd aan elkaar. Hopelijk blijven jullie nog jaren van elkaar genieten. En ze knipoogde. Dat was de laatste keer dat je Marjan zag. Jaren later kwam je haar vriend tegen, die met een andere vrouw was. Toen je hem naar Marjan vroeg werd hij droevig en zei: ‘Wist je het niet?’ Je schudde je hoofd. Hij zei dat ze, al een paar jaar geleden, na een lange ongeneeslijke ziekte was overleden. Er ging een schok door je heen bij het horen van dat nieuws. Je schudde zijn hand en sprak zachtjes: ‘Gecondoleerd.’ Je zag het vrolijke gezicht van Marjan voor je. Ze was verslaafd aan zoute drop en aan tabak. Ze was een kettingroker. Ze draaide

altijd haar sigaretjes, dunne sigaretjes en als ze niet rookte moest ze een dropje in haar mond hebben. Je zei een keertje als een grap: ‘Marjan, volgens mij heeft je moeder je niet genoeg borstvoeding gegeven.’ Marjan werd stil en kreeg rode vlekjes op haar hals. Je zag dat ze het niet prettig vond wat je zei. Ze antwoordde heel droog: ‘Mijn moeder heeft mijn geboorte niet overleefd, bij de bevalling niet.’ Je bood haar jouw excuus aan. Ze zei: ‘Geeft niet. Je wist het toch niet.’

Wanneer je haar een sigaretje zag draaien, moest je aan de oude mannen van je geboortedorp denken, aan hun gele vingers en vieze rotte tanden. Marjan zorgde wel goed voor haar gebit maar toch was er geen gebit dat tegen al die tabak en drop bestand was. Je zag regelmatig een stukje tabak aan haar lippen of rondom haar mond hangen en dat deed je aan jouw oma herinneren. Je oma snoof gemalen tabak en er hing bijna altijd een stukje aan haar neusharen. Wanneer je als kind met je hoofd op haar dij lag, keek je recht in haar neusgaten en die eruitzagen als twee grotten met hangende bruine substanties.

Marjan was eigenlijk een mooie blonde intelligente jonge vrouw, maar rook altijd naar tabak. Door de rode baddoek was Marjan regelmatig aanwezig in je herinneringen. De rode baddoek vergezelde je bijna overal. Hij ging met je mee naar verschillende landen, stranden, zwembaden en sauna’s. Soms lag hij onder het zand, soms op rotsen en soms op het gras diep in een bos. De rode baddoek en jij hadden een hechte band tot Ozzy in jullie leven verscheen. De rode baddoek werd van Ozzy en daarmee vervaagden de herinneringen aan Marjan, aan haar drop en sigaretjes die ze met de hand draaide, wanneer ze aan het dunne vloeipapiertje likte en aan de tabak die aan haar lippen bleef hangen.

In je hoofd concludeer je dat de rode baddoek gedurende twintig jaar

eigenlijk een decadent leven heeft gehad, Ozzy ontnam haar dat. Het leven van de doek nam een totaal andere wending. Je vrouw droogde Ozzy ermee af wanneer Ozzy aan het strand uit het water kwam rennen, of thuis na een lekker douche.

Ozzy hield van douchen. Hij ontspande en deed zijn ogen dicht wanneer je vrouw hem inzepte en daarna afspolde. Je moest hem, gewikkeld in de rode baddoek uit de badkamer halen en hem weer naar zijn bedje brengen. Dat vond je niet fijn omdat Ozzy anders rook dan anders, een rottige geur. Je deed dan alle deuren open om die geur te laten wegwaaien. En Ozzy ging dan op zijn baddoek liggen en draaide zich om en om heel hard en heel lang.

Je kijkt naar Ozzy en de rode baddoek, die hem tot aan zijn schouders bedekt, en zegt in jezelf: ‘Lieve rode baddoek, bedankt voor al die jaren van plezier en je dienstbaarheid. Bedankt dat je Ozzy gaat vergezellen naar de onderwereld, in de letterlijke zin dan. We hebben samen een geschiedenis meegemaakt met ups en downs. Je hebt een glorieuze toneel- en TV- carrière gehad, waarschijnlijk niet wetende dat je jouw laatste twaalf levensjaren in dienst van Ozzy zou staan en met hem als lijkwade zou eindigen. Het lot is soms raar, wreed. Straks vorm jij de eerste linie, die de aanval van de wurmen moet doorstaan. De wurmen die misschien nu al watertanden en wachten op Ozzy als een kadaver. Of had je gewild dat Ozzy gecremeerd zou worden? Zou je liever het vuur willen ervaren in plaats van de aardewurmen? Jouw lot, lieve rode baddoek zou dan op het lot van een vrouw uit India lijken, die zojuist haar echtgenoot aan de dood verloor en mee moet op de houtstapel om verbrand te worden. Ik bedoel gecremeerd te worden. Wees lief voor Ozzy, wees waakzaam. Nee, ik weet dat dat niet gaat gebeuren, dat je er niets aan kunt doen maar ik zeg het maar. Kijk: als ik dwars ga liggen en

tegen de familie zeg dat jij niet mag fungeren als Ozzy's lijkwade dan maak ik me belachelijk. Niet dat ik me nooit belachelijk heb gemaakt, maar ze zouden zeggen dat ik totaal knettergek ben. Ja, dat ben ik ook een beetje, maar er liggen nog wat restanten in me van het zogenaamde "menselijk brein". Ik sta eigenlijk tussen twee keuzes: jou wel of niet beschermen tegen begraven worden met Ozzy. In beide gevallen bezorgt me dat een schuldgevoel. Als ik je laat begraven, dan verlies ik een kameraad die ik ook vaak op het toneel heb opgeheven. Ik voel me dan schuldig tegenover jou. Als ik je niet laat begraven, zal ik me schuldig voelen jegens Ozzy. Natuurlijk ken ik jou al bijna veertig jaar en Ozzy maar 12 jaar. Maar je kunt ook zeggen: aan alles komt een eind. Je hebt wel mooie decennia meegemaakt en dat geldt niet voor Ozzy. Je bent oud en bijna versleten. Sorry, dat klinkt hard, maar zo bedoel ik het niet. Natuurlijk ben ik nog ouder dan jij, maar dat zijn natuurwetten. Een mens kan nu eenmaal langer leven dan een hond. Een baddoek kan langer leven dan een mens, maar niet een actieve baddoek zoals jij was. Je hebt toch genoten van het publiek en van de camera's? Straks ben je een held die Ozzy tegen de wurmen zal beschermen. Ja, ja, je kunt natuurlijk geen ondoordringbaar fort om Ozzy vormen, maar het idee dat hij omwikkeld is door jou, geeft hem misschien een rustgevoel. Het eeuwige rustgevoel zal hij vermoedelijk vinden als hij door de wurmen helemaal opgeslokt is en uitgepoept. Kijk, ik kan ook zeggen dat jij en Ozzy, zonder iets te zeggen, mij tot waanzin drijven. Jij met je geschiedenis en je warme kleur en Ozzy met zijn vriendschap, trouw en liefde. O ja, nog even over jouw rode kleur. Zou je rode kleur als stimulans voor de wurmen werken net als een rode lap bij de stieren? Kunnen wurmen onder de aarde zien of komen ze alleen af op geur en instinct? Ja, natuurlijk ben ik benieuwd naar die dingen. Dit zijn even belangrijke mysteries van het leven als de

vraag waarom we geboren worden en waarom we doodgaan. Niemand weet het toch. Wat wel zeker is, daar onder de aarde, is dat Ozzy straks door wurmen opgegeten zal worden. Je zult er getuige van zijn. Je zult ook weten of er Engelen bestaan die Ozzy wel of niet mee gaan nemen. Misschien wordt Ozzy een van de maagden waar de religieuze mensen het over hebben. Maar Ozzy is een man, wel gecastreerd, maar een man. En als we de reïncarnatieverhalen geloven, kan hij in zijn volgende leven een mooie maagd worden, maar hij kan ook homo worden. Volgens mij ga ik nu wel een beetje ver, hè Ozzy? Sorry Ozzy, mijn gesprek met de rode baddoek gaat veel te ver. Ik hoop dat je rust gaat vinden en geen pijn meer zult voelen. En weet dat we zielsveel van je houden...

‘Volgens mij rij jij verkeerd. Je bent de dierenkliniek gepasseerd.’

‘O, inderdaad.’

‘Waar was je met je gedachten?’

‘Dat wil je niet horen.’

‘Ik wil het wel horen.’

‘Je zult me voor krankzinnig verklaren.’

‘Dat weet ik allang, dat je dat bent. Zeg het gewoon.’

‘Nee, echt niet. Dit gaat echt ver. Zelfs voor mijn termen.’

‘Heb je een gesprek gevoerd met Ozzy?’

‘Dat is normaal, dat doe jij ook.’

‘Met wie dan?’

‘Met de rode baddoek. Met mijn oude kameraad, die met mij succes op toneel en TV heeft beleefd, die we zomaar laten begraven.’

‘Hou op alsjeblieft.’

‘Waarom nemen we geen laken om te gebruiken als lijkwade? Een witte

kleur past beter bij zoiets. Mensen worden ook in witte lakens gewikkeld als ze begraven worden'

'Ben je serieus?'

'Bloedserieus.'

'Wat heb je nog meer met de rode baddoek, met je kameraad besproken?'

'De wurmen maken zich nu klaar voor een feestelijke maaltijd.'

'Hou op, en let op de weg.'

'Zouden de wurmen het gaan voelen dat het dode vlees van Ozzy niet mals is maar oud en ziek?'

'Lieverd, ik maak me echt zorgen om je geestelijke toestand.'

'Soms denk ik dat alles een ziel heeft, zelfs schoenen, sokken en in dit geval deze Baddoek. Vind je dat belachelijk? Ben ik de enige die zo denkt?'

'Nee, ik geloof niet dat jij de enige bent. Er zijn meer gekken op deze aarde. Gelukkig ben je een zachtaardige man met gevoelens en zelfs schuldgevoel. Maar wat jij in je hoofd haalt, is echt niet normaal. Je moet eigenlijk naar een psychiater.'

'Dat is erg dom van je. Psychiaters maken mensen erger, echt. Laat mij maar in mezelf discussiëren. Of ik tegen een baddoek, een schoen of een hond praat. Wat maakt dat uit?'

'Het is toch belachelijk om te denken of de wurmen het vlees van Ozzy wel of niet mals gaan vinden.'

'Waarom niet? Weet je zeker dat wurmen het verschil niet voelen tussen oud en jong vlees?'

'Maar Ozzy is onze eigen hond, de enige hond die we ooit hebben gehad.'

'Wij samen, wel. Maar ik heb eerder een hond gehad. Bovendien Ozzy leeft nog! Hij kan ons verstaan, toch?'

Ozzy steekt weer zijn kop op en kijkt. Hij weet dat het over hem gaat.

‘Luister, laten we de dodelijke injectie uitstellen. Je toestand is zorgelijk.’

‘Mijn toestand?’

‘Ja, je bent niet toerekeningsvatbaar.’

‘Ben ik niet toerekeningsvatbaar? Jij bent niet voor rede vatbaar.’

‘In dit geval reden te meer om Ozzy niet in te laten slapen.’

‘Jij hebt de afspraak met de dierenarts gemaakt, niet ik.’

‘Onze dochter heeft die afspraak gemaakt.’

‘Wij waren het er toch allemaal over eens dat dit de beste oplossing is. Dat we Ozzy niet meer konden redden. Dat hij op is. Hij heeft potverdorie puur bloed gepoept. Ik wil best terugrijden maar ik ben bang dat we én de afspraak gaan missen én we over een uur halsoverkop de arts gaan bellen en smeken om ons toch te helpen. Dan maken we onszelf belachelijk. Ben ik nou niet toerekeningsvatbaar of jij?’

Je vrouw denkt na, een beetje geschrokken van je uithaal. Ze kijkt voor zich uit en blijft Ozzy ritmisch aaien. Je rijdt de straat in waar de dierenkliniek aan het einde staat, om de hoek en je parkeert de auto op ongeveer honderd meter afstand, schuin er tegenover. Voor de deur van de dierenkliniek staat jullie dochter samen met haar echtgenoot en hun dochter op jullie te wachten.

‘Kijk, ze zijn er al.’

Je vrouw zucht en kijkt richting de dierenkliniek. Maar het lijkt of ze niets ziet.

‘Ik kom niet mee, zoals afgesproken.’

Je vrouw mompelt iets onverstaanbaars, zucht weer, maar dieper. Ze opent de auto deur en zegt zacht: ‘Kom Ozzy, we moeten gaan.’ Ze stapt, met tegenzin,

uit de auto. Vóór ze richting de dierenkliniek loopt, houdt ze Ozzy stevig vast tegen haar borst en kust zijn kop. Ze blijft staan twijfelen. Je stapt uit de auto, kust Ozzy op de ruimte tussen zijn ogen en fluistert: ‘Vaarwel lieve Ozzy!’ Je gaat weer snel in de auto zitten. Je vecht tegen een wolk van tranen die ineens de druk op je borst opvoeren.

Je vrouw loopt richting de kliniek. Je kijkt haar na. Haar twijfelende onzekere stappen richting de dierenkliniek spreken boekdelen. Voor haar voelt het waarschijnlijk als een doodvonnis dat zij moet uitvoeren. Een beul dus. Zij, de zachtaardige, die Ozzy als haar eigen kind ziet en behandelt, moet hem nu laten sterven. Het lijkt of ze zelf zal sterven, dat ze naar de galg wordt geleid om opgehangen te worden.

Je herinnert je een heldenverhaal. In je herkomstland werden de Peshmerga’s (vrijheidsstrijders), na korte arrestaties, ter dood veroordeeld. Ze werden in de vroege ochtend naar de galg gebracht waar de dood hen opwachtte. Ze liepen met opgeheven hoofd met borst vooruit en zongen het Koerdische nationale hymne, het volkslied.

Logischerwijs waren ze bang voor de dood maar ze wilden niet buigen voor hun beulen, niet voor de vijand die hun land bezet hield en hun volk terroriseerde. Ze wilden duidelijk maken dat ze geen spijt hadden van hun strijd, die ze met de dood moesten bekopen.

Die heldendaden werden een traditie, een ongeschreven wet die wortels schoot, in de Koerdische vrijheidsstrijd.

De loop van je vrouw naar de dierenkliniek is niet te vergelijken met de vastbesloten loop van, de tot de dood veroordeelde Peshmerga’s, richting de galg.

Je beseft dat het in-laten-slapen van Ozzy een heel ander doel dient, dan het ophangen van de vrijheidsstrijders. Je vrouw is zeker geen beul en Ozzy gaat

niet zingend naar de dierenkliniek om een dodelijke prik te vieren. Hij gaat niet blaffen of schreeuwen: Kom maar op met je goddelijke prik.

Je zou graag willen weten wat Ozzy op dit moment denkt. Misschien is hij blij dat hij uit zijn lijden verlost gaat worden, maar hij gaat niet zingend en dansend naar het “hiernamaals”. Ozzy is een fijne hond die jouw dochter 13 jaar geleden in een dierenwinkel in Hasselt heeft gekocht toen hij maar drie maanden oud was en niet groter dan een rat.

3 X '911'

11 september 2009

Het is een warme en zonnige vrijdag. Je hebt, samen met je vrouw, besloten om jullie dochter Aaf uiteindelijk een plezier te doen en haar wens, om een hond te kopen, in vervulling te laten gaan. Aaf is bijna dertig jaar oud en, al vijf jaar, met Peter getrouwd. Ondanks dat ze niet meer bij jullie thuis woont, wilde ze jullie toestemming hebben om een hond te kopen. Die toestemming om een hond te kopen had ze eerder gevraagd. Voor het eerst vroeg ze die toen ze nog geen vier jaar oud was. Daarna, bijna elk jaar, heeft ze die wens kenbaar gemaakt, en de toestemming komt nu, zesentwintig jaar later.

Aaf had via het internet een Chihuahua-puppy gevonden, met €500 korting, en vertelde haar moeder dat ze hem heel graag wilde kopen. Je vrouw heeft jou overgehaald en jullie zijn nu onderweg naar de Belgische stad Hasselt, waar de aangeboden Chihuahua-puppy in een dierenwinkel verblijft, op een afstand van ongeveer 200 kilometer van Amsterdam.

Je probeert er een mooi dagje-uit van te gaan maken. Je doet je best een vrolijke sfeer te creëren. Af en toe kijk je in de achteruit spiegel en probeer je de stemming van je dochter en schoonzoon te peilen.

Dichtbij de Belgische grens kom je de borden van “Budel” tegen. Je vindt het bijzonder dat je op dezelfde dag, acht jaar eerder, op de tegenovergestelde weghelft reed. Je was voor je werk de hele dag in Budel en tegen een uur of halfvijf reed je weg uit Budel. In de auto hoorde je de radio live verslag doen van een vliegtuig dat zich in een wolkenkrabber boorde. Even later hoorde je dat een tweede vliegtuig zich in een andere wolkenkrabber boorde. Tijdens jouw autorit tussen Budel en Amsterdam stortten die twee wolkenkrabbers,

de Twintigers, neer. Het was een dag die de geschiedenis en de wereld drastisch zou veranderen.

‘Weten jullie dat het vandaag 11 september is?’ vraag je het gezelschap.

‘Ja, dat weten we pa. Ik had met de winkelier op 11 september afgesproken om de hond op te halen en daarom zijn we onderweg naar Hasselt.’

‘Op 11 september 2001 reed ik, op de andere weghelft van de weg. Nu ik de verkeersborden van Budel zie, herleeft die dag. Ik was in Budel voor mijn werk en toen ik terugreed hoorde ik het live radioverslag. Het eerste van de Twintigers was al geraakt en ik hoorde live de vliegtuig-inslag in de tweede wolkenkrabber. Ik hoorde de verslaggever bijna schreeuwen van angst. Het was onbeschrijfelijk.’

Het wordt stil in de auto.

‘Niet elke 11 september is een slechte dag in de geschiedenis ’zegt je vrouw en zucht.

‘Ik ken nog één 11 september die voor mij vervelend was, eigenlijk ook onvergetelijk.’

‘Kende ik jou toen?’

‘Nee, we kenden elkaar nog niet. Maar een paar maanden later hebben we elkaar wel ontmoet.’

‘Welk jaar was het dan?’

‘1973. De militaire coup in Chili weet je nog? In Irak werd het als groot nieuws verspreid, dagenlang waren de Iraakse omroepen er mee bezig.’

‘Ja, dat herinner ik me, vaag. Ik was niet geïnteresseerd in politiek. Zeker niet in brute en bloedige coups.’

‘Dat weet ik. Ik werkte voor de radio en ik moest zelf het nieuws in het Koerdisch vertalen en voorlezen. Dat was een ramp, echt.’

‘Waarom?’

‘Ik moest alles zelf doen. Het had haast en had heel weinig tijd.’

‘Jij bent altijd snel, soms te snel.’, zegt je vrouw met een cynische ondertoon.

‘Ik moest het nieuws uit het Arabisch vertalen en voorlezen. Het nieuws bestond voornamelijk uit de speech van Saddam Hussein, die een heel lange en onbegrijpelijk speech, uit het hoofd, had voorgedragen. Ik had mezelf Koerdisch geleerd en was die taal nog niet machtig. Peter, even voor jouw info. Het Koerdisch was weliswaar mijn moedertaal, maar ik had hem nooit op school geleerd.’

‘Toch knap, dat u erin kon schrijven.’

‘Ja, maar die dag werd duidelijk dat ik het nog niet echt beheerste. Ik moest dus improviseren. Ik schreef alles fonetisch op, maar terwijl ik daar zat voor de microfoon in de nieuwsstudio, kon ik, door de stress, mijn eigen handschrift niet goed lezen. Het was een ramp, maar wat moet je doen als je live het nieuws moet voorlezen en je kunt het niet lezen?’

‘Jou kennende pa, heb je toen wel een creatieve oplossing gevonden.’

‘Goed geraden. Ik heb het nieuws “geïmproviseerd” gelezen.’

‘Geïmproviseerd?’

‘Ja, ik heb de samenvatting verteld in de gewone Koerdische spreektaal. Ik vertelde wat ik had begrepen van mijn vertaling van het nieuws uit het Arabisch.’

‘Heb je geen straf gekregen?’

‘Daar was ik wel bang voor, maar nadat ik klaar was en de studio verliet, werd ik door de geluidstechnicus geroepen. Hij zei dat de radiodirecteur had gebeld en ik naar hem toe moest gaan.

‘De directeur wil je spreken, meneer de nieuwslezer’ zei hij spottend.

‘Wat wil hij?’ vroeg ik met een bonkend hart.

‘Geen idee, hij zei dat het dringend was.’